



Merhaba

gazetesinin her Çarşamba
okurlarına armağandır.

KADEMİK Sayfalar

Hazırlayanlar: **M. Ali UZ – Serdar CEYLAN**
maliz@merhabagazetesi.com.tr • srceylan@hotmail.com

KONYA HAKKINDA KAYNAK VE ANIT BİR ESER DAHA

Saime Yardımcı Hanımefendi'nin yemek ve Meram ile ilgili kitaplarından sonra 2011 yılında, **“Konya’da Asırlık Bir Çınar”** adlı kitabını neşretti. Saime Hanım bu eserinde sadece Konya'nın tanınmış ailelerini değil Konya kültürünü, Konya folklorunu da okuyucularına sunuyor.

Şehir hayatında ailenin önemi büyüktür. Konya’da Asırlık Bir Çınar adlı eserin birinci cildinin takriz bölümünde konu ile ilgili olarak şunları söylemişiz:

“Bir zamanlar Konya’da tanınmış, köklü aileler vardı. Halk bunları şehrin eşrafi olarak bilir, onlara saygı gösterirdi. Şehrin yöneticileri de devletin yetmediği yerlerde onlarla istişarede bulunur, onların yardımları ile meseleleri çözmeye çalışırlardı. Vilayet ve belediye encümenlerinde, oda yönetim kurulu üyelik ve başkanlıklarında genelde şehrin bu ileri gelen şahsiyetleri görev alırlardı. Kimisi ticaretle iştigal eder kimisi de ilmiye sınıfına mensup kültürlü, bilgili

ve aydın insanlardı. Bu ailelerden şehrin ilmine, irfanına hizmet eden, yönetimde görev alan, milletvekili ve bakan olan insanlar yetişti. Birçok yenilik şehre bu aileler ile geliyordu.

Soyadının kullanılmadığı dönemlerde bunların her biri Samatlar, Avukatlar, Soğancılar, Müftüler, Bolaylar, Ayanbeyler, Karahafızlar, Botsahılar, Çelebiler gibi lakaplarla kimisi de lakap olarak dedeleri veya büyük dedelerinin adına zade eklenerek Kadirşeyhzadeler, Ağazadeler, Kadızadeler, İsbizadeler, Hocazadeler, Şeyhzadeler ve Miralayzadeler şeklinde anılıyorlardı.”



M. Ali UZ

Günümüzde bu meşhur ailelerden kimse kalmadı gibi. Bunların çoğu şimdi şehir veya yurt dışında yaşıyor. Bir de akrabalar arasında bağlar koptu. En yakın akrabalar birbirini tanımıyor. Eskiden aile büyükleri bayram ve kandil günlerinde yeni nesli yanına alır kabir ziyaretinde bulunurdu. Orada metfun bütün aile büyüklerinin ve akrabaların ka-



birlerini tek tek gösterir ve onları tanıttı. Bayram günlerinde ise karşılıklı olarak uzak yakın bütün akrabalar ziyarette bulunurdu. Bütün bunlar tarihe karıştığı gibi aile kabristanları bile bölündü.

Konya Ansiklopedisini hazırlarken iki konuda zorlukla karşılaştık. Bunlardan birisi Konya'nın köklü aileleri, diğeri de Konya mahallelerinin yazılması idi. Şimdi bu eksikliği ailelerde Saime Hanım, mahallelerde de biz tamamlamaya çalışıyor, mahalleleri müstakil kitaplar halinde neşrediyoruz. Bu sebeple bu tür eserlere büyük ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Birinci cilt neşredildiğinde Saime Hanım'a bu yaptığı hizmetin Konya için çok büyük bir hizmet olduğunu, bu çalışmaya devam etmesi gerektiğini bir de aile şecerelerini verdiği takdirde çalışmanın daha büyük bir anlam ka-

zanacağını ifade etmiştim.

Saime Hanım, başlattığı çalışmaya eksik kalan aileleri de bularak onlarla ilgili geniş bilgi ve belgelerle devam etmiş ve kitabının ikinci cildini neşretmiştir. Bu çalışmanın tamamlanmasında onun da tanınmış ve köklü bir aileye mensup olmasının, azminin ve bu işe gönül vermesinin büyük rolü olmuştur. Bu çalışmasından dolayı kendisini canı gönülden tebrik ediyorum. O, kimse için başaramayacağı büyük ve külfetli bir işi başarmış bulunuyor. Onun, kitabının ikinci cildinde ailelerle ilgili vermiş olduğu şecereler esere ayrı bir değer kazandırmış oldu.

Konya'da Asırlık Bir Çınar-II'de, Prof. Dr. Caner Arabacı'nın, eserin daha iyi anlaşılmasına ışık tutacak takriz bölümündeki yazısı, gerçekten mükemmel olmuş. Okuyucuların bu yazıyı mutlaka okumalarını tavsiye ederim.

Saime Hanım, mütevazı bir insan. Genellikle neşredilen eserlerde önce takriz sonra kitabın yazarı tarafından kaleme alınmış önsöz verilir. Saime Hanım tevazu gösterip kitabın önsözünü de Prof. Dr. Yıldız Ecevit'e yazdırmış. Aslında önsözün bu eserin nasıl bir zorluk ve fedakârlıklar içerisinde yazıldığını okuyucunun bilmesi için kendisi tarafından yazılması gerektiğini düşünürüm. Takrizden sonra Saime Hanım kitabın hazırlanmasında yardımcı olanlara teşekkür ediyor. Bu arada bizim de ismimizi âl-i cenaplık gösterip zikretmişler. Esas biz kendilerine müteşekkirimiz.

Eserde 82 aileye sonunda da bazı ailelerin şecerelerine yer ve-

rilmiş. İkinci ciltte ele alınan ailelerden bazıları şunlardır: Ateşzadeler, Armağanlar, Cebeciler, Nurullahzadeler, Sabuncular, Babahasanlar, Narinzadeler, Bakkalbaşılar, Korular, Ayanbeyoğulları, İmerler, Hamdizadeler, Mihçizadeler, Hodakzadeler, Hacımindiler, Sandıkçızadeler, Çumralılar, Yeşil Kayalar, Hacırâhimler, Büyüktermiyeciler, Karpuzoğulları, Çimililer, Abaoğulları, Kişnişciler, Mubaşirzadeler, Uluşahinler, Parlakzadeler, Hacıyusuflar, Terzizadeler, İskerderler, Çayçakıllar, Simavlar, Selekler.

Aynı zamanda bu ailelerin çoğu birbiriyle akrabadır. Mesela halam Hazım Uluşahin'in kardeşi Rıza Uluşahin'in eşi idi. Nene Nesibe Hanım Kurşuncuların kızı idi. Babam Büyük Karpuzoğulları ve Abaoğulları ile akraba olduğumuzu söylerdi. Torunların evlenmesi ile daha başka aileler ile de hısımlık kuruldu.

Tanınmış Konya aileleri, kendi aileleri ve akrabaları ile ilgili bilgi edinmek isteyenler Saime Hanım'ın eserine müracaat etmelidir.

Konya ile ilgili bu kaynak ve anıt eserden dolayı yazarımızı kutluyor ve böyle daha nice güzel eserlere diyoruz.



KAYNAKÇA

- Serdar Ceylan, "Yardımcı, Saime", Konya Ansiklopedisi, C. 9, s. 90.
- Saime Yardımcı, Bağ Evinin Asırlık Yemek Sırları, Konya 2007.
- Saime Yardımcı, Konya Muftağı, İstanbul 2012.
- Saime Yardımcı, Meram Anılarda Kalmasın, Konya 2012.
- Saime Yardımcı, Konya'da Asırlık Bir Çınar, Konya Aralık 2011.
- Saime Yardımcı, Konya'da Asırlık Bir Çınar 2, Konya 2016.





SEYİT KÜÇÜKBEZİRCİ'NİN KONYA FOLKLORU ÜZERİNE

Seyit Küçükbezirci'yi günümüz Konya'sında tanımayan yok gibidir. Daha doğrusu onun ilgi alanlarıyla uğraşanlardan tanımayan yok gibidir. Daha valimizi değil birkaç dönemdir büyükşehir belediye başkanımız olan Tahir Bey'i de tanımayanlar pek çoktur. Bizim sözumüz, Sayın Küçükbezirci'nin, eskilerin söyleyişiyle, at oynattığı alanlardır. O alandakiler de onu tanımıyorlarsa hepsini defter-i uşşaktan silivermek gerekir.

Ben, kendilerini 1958 yılında tanımış olmalıyım diyorum ama bu tarih 1959 da olabilir. Onun 1960 yılında **Umut** dergisini, be-

nim 1959 yılında üç arkadaşım ile **Özlem** dergisini yayımladığım yıllardır onunla tanıştım dönem. Bizim **Özlem**'de, sevgili kardeşimin Köroğlu ile ilgili bir yazısının yer aldığını da hatırlatmak isterim. Demek ki biz, **'Siyit' Bey** ile merhabalaşalı 55 yıldan fazla olmuş.

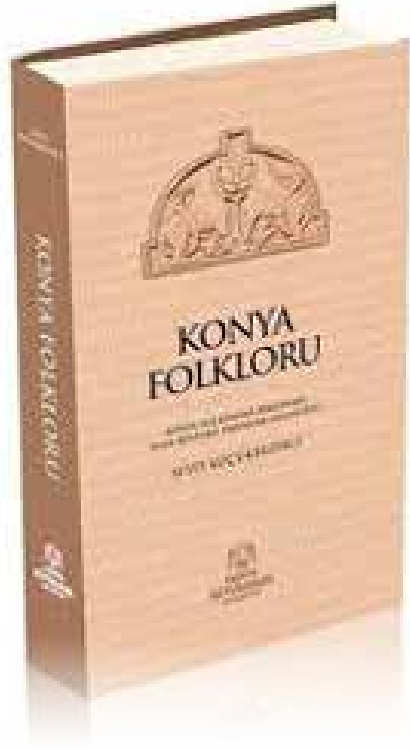
Küçükbezirci'yi önceleri gazete yazılarından tanımıştım. O yıllarda ben de yerel basında küçük çaplı yazılar kaleme alıyordum. Dönemin gazetelerinden hatırlayabildiklerim; **Yeni Konya, Yeni Meram, Özdemokrat Konya** idi. Onun öğrenci olduğu okuldaki edebiyat öğretmeni



ünlü halkbilimci **Cahit Öztelli** idi. Küçükbezirci'ye kaç yıl hocalık yaptı bilmiyorum ama aynı hoca, ben Konya Lisesi'nin son sınıfında iken biz 6 Edebiyatlılara da haftada altı saat derse geldiğini hatırlatmalıyım. Ticaret Lisesi'nde okuyan amcamın oğlu merhum İsmail Sami Çeliker'in elinde zaman zaman gördüğüm **Türk Folklor Araştırmaları** dergisi, onun okulunda bu konulara eğilen bir hocanın olduğunu güzel bir işareti idi. Sınıf arkadaşım merhum **Prof. Dr. Latif Çakıcı** ile ben hocamızın bu özelliğini bildiğimiz için, sınıfımızda bir halk edebiyatı matinesi düzenlemeyi önermiştik. Önerimiz kabul gördü ve biz güzel bir programı sunmuş olduk. 01 Aralık 1959 tarihinde gerçekleştirdiğimiz bu matine ile ilgili olarak 54 yıl sonra yayımladığım küçük bir yazım için şu kaynağa bakılabilir: **“Belgeler 2, Benim Halk Edebiyatçılığım”**, *Merhaba/Akademik Sayfalar*, 12 (12), 11 Nisan 2012, 179-181.

Sözü şuraya getireceğim. Geçen yıl, yakınlarının da katılımıyla hakkında bir anma toplantısı düzenlediğimiz merhum hocamız, Ticaret Lisesi'nde Küçükbezirci'yi ateşlerken Konya Lisesi'nde de bizlerin aynı alanda ilerlememize yol açıyordu. Benim İstanbul Üniversitesi'nde öğrenci olduğum 1960 yılında Küçükbezirci, ilk kitabını, **Issız Yuvalar/Konya Türküleri** yayımladığında henüz 18 yaşında idi.

Seyit Bey 55 yıldır Türk halk edebiyatı ve Türk halk biliminin



önemli merkezlerinden biri olan Konya'mızın bu alanlarını içine alan çok güzel eserler ortaya koymuştur. Bunlar arasında gazete-lerde yer alan tefrika türü derlemeleri son derece önemlidir. Konya'mızda bu tür çalışmaların çok az olduğu dönemde bir gencin çıkıp da bayrağı göndere dikmesi önemli bir olaydı. Onun, öğrencilik yıllarında sayfaları arasında kaybolduğu, Konyalı bir dedenin torunu olan **İhsan Hınçer**'in yayımladığı aylık **Türk Folklor Araştırmaları** (Ağustos 1949-Ocak 1980, 366 sayı) dergisinde de değişik dönemlerde, tamamı Konya ile ilgili 13 yazısının yayımlanması da önemli bir olaydır. Onun alanıyla ilgili bir dergide yayımlanan ilk yazısı pek sevdiği Sarıcalar köyü ile ilgilidir:

“Sarıcalar Köyünde Ninniler”, *TFA*, 5 (115), Şubat 1959, 1848.

Küçükbezirci'nin bu dergideki son yazısı ise bir bibliyografyanın sonuncu bölümüyle ilgilidir:

“**Konya Folklor Yazıları Bibliyografyası-3**”, TFA. 18 (360), Temmuz 1979, 8916-8718.

Seyit Küçükbezirci'nin 678 sayfalık bir kitabı da vardır: **Konya Folkloru**. Eser, Konya Büyükşehir Belediyesi'nin Kültür Yayınları arasında 208 numarada yer almaktadır. Bazı bilgiler de şöyle: Bu kitap, daha önceki yıllarda yayımlanmış iki kitabın yeniden ve bir araya getirilmesi yoluyla hazırlanmıştır. Bu durum iç kapakta şöyle dile getirilmiştir:

1. Kitap *Konya Merkez Türküleri* (19-207),
2. Kitap *Folklor Güldestesi* (209-672).

Bu kitaplardan ilki aynı ad altında, 2005 yılında, Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayınları arasında yer almıştır. İkinci kitap ise **Konya Halkbilimi/Folklor Güldestesi** adıyla, yine yılda ve aynı kurumun yayını olarak sunulmuştur.

Kitapla ilgili olarak önemli bir notu da hatırlatmak isteriz. Kitabın dış ve ikinci iç kapaklarında, asıl adın altında şu alt başlık yer almaktadır: **Konya Halkından Derlenmiş Halk Kültürü Ürünleri Güldestesi**. Kitapla ilgili olarak söyleyeceklerimizi sonraya bırakarak içlerinde yer alan ana başlıkları, gerekirse bazılarının da alt başlıkları tanıtmak isteriz.

Kitabın İçindekiler'i oldukça

ayrıntılı bir şekilde verilmiş olup 12 sayfadır (s. 4-15). Daha sonra Büyükşehir Belediye Başkanı Tahir Akyürek'in *Takdim* (s. 16-17)'i gelmektedir. Bu, dört uzun paragraftan oluşan *Takdim*'in ilk paragrafını alıyoruz:

“Bir şehirde kimlik yüzyıllar boyunca kuşaktan kuşağa aktarılarak süzülüp gelen sözlü ve yazınsal değerlerle vücut bulur. Asırlarca kendi özünde yoğurup kimi zaman müzik kalıbında, kimi zaman şiir, ağıt, ninni ile karşımıza çıkan ve tamamını kendi kişisel pratiklerimizde bugün de bulduğumuz bu kültürel mirasın izini süren bir çalışmanın girizgâh cümlelerini yazmanın bahtiyarlığı içindeyim.” (s. 16)

Birinci kitabımız derlememizin kısa bölümünü oluşturmakta olup sadece türkülerimize ayrılmıştır (s. 19-208, 189 s.) Kitap iki bölümden oluşmaktadır:

Konya Merkez Türküleri Üstüne / Önsöz (s. 21-38)

Türküler (s. 39-207)

Birinci bölümde (s. 21-24) yazar, türkü kavramı etrafında dolaşmış, derleme, kitaba geçirilme, farklı şekillerde elde etme, kelimelerin değişmesi gibi çeşitli konuları ele aldıktan sonra şu önemli konuya eğilmiştir:

“Kitapta yer alan türkülerden hiç birisini bir kitaba dayanarak almadık. Hepsini halkın ağzından türküyü söyleyenler söylerken kayıt ettik. Hiçbir plağın, radyonun halk türküsü kitaplarının etkisinde kalarak türküler üzerinde düzeltmeler yapmadık. Duyduğumuzu, kayıt ettiğimizi elimizden geldiği kadar aslına, saflığına uygun bir şe-



kilde vermeye çalıştık.” (s. 25)

Bölümün devamında 20 ayrı başlık altında, bazıları birbirleriyle ilgili olmak üzere çeşitli yazılara yer verilmiştir. Bu başlıkların altında Konya musikisi ile ilgili bazı kitaplar da tanıtılmıştır.

İkinci bölümün tamamına yakını türkü metinlerine (72 adet) ayrılmıştır. Geri kalanları ise çeşitli konularla ilgilidir. Bu arada masal içi, hikâye içi türkülerden de örnekler verilmiştir. Bizim, öğrencimiz Prof. Dr. Ali Berat Alptekin’le ortak hazırladığımız ‘Konya’da Halk Edebiyatı’ adlı makalemizin de ilgili bölümü alınmıştır. Ayrıca, Konya türküsü konularına bilimsel olarak yaklaşanların başında gelen Prof. Dr. Ali Osman Öztürk’ün de, ‘Konya Türküleri Külliyyatına Doğru’ başlıklı yazısı da yer almaktadır.

Folklor Güldestesi adını taşıyan ikinci kitap bazı giriş yazılarından sonra tam 24 alt başlıkta oluşuyor. Bu alt başlıklar ki-

tabın can damarlarını oluşturdukları için gerekli görülen yerlerde açıklama yapılacak veya küçük alıntılara yer verilecektir.

Sayın Küçükbezirci, bu kitabı, Atatürk’ün Konya’ya gelişi sırasında Konya Türk Ocağı’nda söylediği Konya’yı öven bir sözle başlamış: *Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün Konya’yı değerlendirdişi* (s. 211). *Armağan* başlıklı satırlar ise, başta hocası Cahit Öztelli olmak üzere, Konya kültürüne hizmet edenlere sunulmuştur (s. 213). Önsöz’ünde Küçükbezirci bu alana girişinin hikâyesini anlatmaktadır (s. 215-216). Buradan alacağımız iki paragraf maksadı özetler gibidir:

“Bu kitapta yayınlanan folklor ürünleri, benim 1957, 58, 59, 60 yılları arasında Konya merkez ve köylerinde (alan olarak bugünkü Karatay, Selçuklu, Meram ilçeleri) yaptığım derlemeleri kapsar. ... Derlenmezse, değerlendirilmezse, yaşatılmazsa kültür de ölür.” (s. 216)



Konuya Giriş Yazıları başlığı altında ikisi Küçükbezirci'ye, biri Cahit Öztelli'ye ait bir yazıya yer verilmiştir. Bunlardan, *Konya Folkloru Türk Kültürünün Esaslarından Biridir* adını taşımaktadır (219-225). Öztelli'nin yazısı ise, Küçükbezirci'nin 10 Aralık 1958 tarihinde Özdemokrat *Konya* gazetesinde tefrika edilmeye başlanan *Konya Folkloru* başlıklı dizinin yayını münasebetiyle kaleme alınıp orada yer alan yazısıdır.

Derlemeler aşağıdaki sıra ile verilmiştir:

Mâniler (s. 233-240): Dört alt bölümde 59 mâniye yer verilmiştir.

Ninniler (s. 241-243): On ninniye yer verilmiştir.

Okşamalar (s. 245-246): Kısa bilgiden sonra üç okşamaya yer verilmiştir.

Nasihatler (s. 247-248): Kısa bilgiden sonra üç nasihate yer verilmiştir.

İlâhiler (s. 249-256): Bazıları hakkında kısa bilgi verildikten sonra altı ilahiye yer verilmiştir.

Manzum olan örneklerimiz iki, üç ve dört mısralardan oluşan bentlerden kurulmuştur.

Dualar (s. 257-259): Değişik başlıklar altında dört dua yer almaktadır.

Çocuk Tekerlemeleri (s. 261-286): Oyunda *Ebe Çıkarma Tekerlemeleri* başlığı altında önce bilgi verilmiş, sonra da 35 adet tekerleme sıralanmıştır. Devamında ise *Çocuk Tekerlemeleri* başlığı altında, her birinin ayrı başlığı olan 44 tekerleme yer almaktadır.

Efsaneler Rivâyetler (s. 287-300): Bazıları aynı kişi veya mekân ile ilgili olan 23 efsaneye yer verilmiştir. Şamlı Sultan ile Alaeddin Camii ve Tepesi ile ilgili beş efsane verilmiştir. Bazı efsanelerin başlıkları ise şöyledir: *Meram Kız Kayası*, *Muallak Taşı*, *Nasreddin Hoca İntizarı*, vb.

Atasözleri Deyimler (s. 301-309): A'dan Z'ye kadar verilen onlarca söz karışık olarak verilmiştir. Birkaç sözümüzü örnek olarak alıyorum: *Ayakkabı ayağadar gelince dünya başa dar gelir*;

Çiftçi gittiği gadar, çoban güttüğü gadar; Oğlan, 'Baba cennetliksin.' demiş de babası, 'Umamam oğlum.' demiş; Tandır sıırı, Sille direği; Yokluk, daşdan gati, ölümden kötü, vb. Ayrıca, şehir içinde derlenen numaralanmış 62 deyime yer verilmiştir (s. 310-311). Bazı örnekler: Aş daşdı, avrat şaşdı; Aferin delisi; Köğ yiri, göl yeri; Sap gabarı, sahabı gubarı, vb.

Dualar Beddualar (s. 313-315): Hayır Duaları ve Beddualar/İlenmeler başlıkları altında 23 ve 14 örnek verilmiştir: *Teni toprak yüzü görmesin ve Siydi vakgasına uğrayasica.*

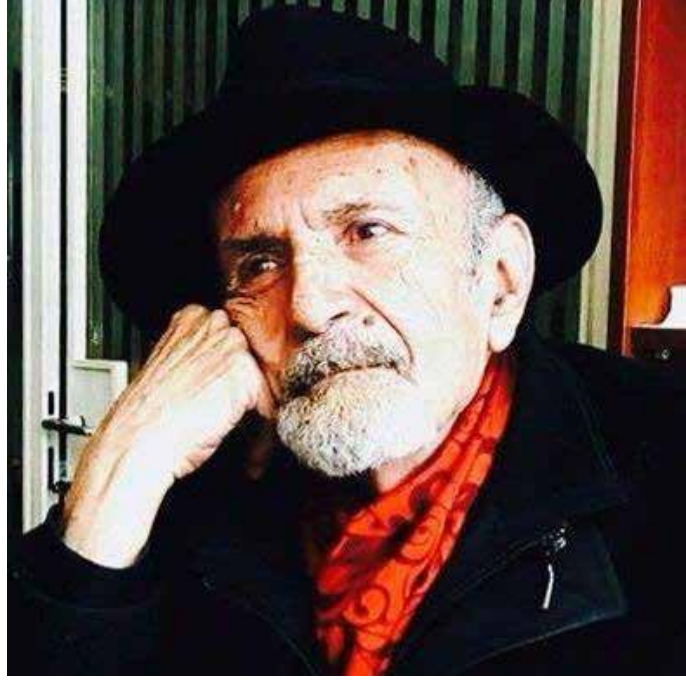
Halk İnanışları (s. 317-335): Bazıları birkaç satır olan açıklamalarla onlarca inanca yer verilmiştir. Bunlardan bir örnekle yitiniyoruz: İğde ağacının *secde etmesi*: İğde ağaçlarının 'mübarek bir ağaç' olduğuna inanılır. İğde ağaçlarının sabaha karşı Allah'a secde ettiklerine, bu durumu ancak 'erişmiş insanların' görebileceğine inanılır.

Masallar (meteller) (s. 337-359): Kaynak kişileri de belirtilen dört masal metnine yer verilmiştir. Bu başlık altında verilen beşinci metin ise Dede Korkut boylarından en çok bilinen ve derlenen olan Bamsı Beyrek'tir. Kaynak kişi bu boyu *Beğbirya* (s. 348-359) adıyla anlatmıştır.

Büyüler (s. 361-364): Yedi büyü anlatılmaktadır.

Nazarlıklar (s. 365-366): Yedi konu ele alınmıştır.

Oyunlar (s. 367-370): Verilen üç oyunun en bilineni *harmanbiş* oyunudur.



Asker Mektupları /Asker Fotoğrafi /Şiirleri (s. 371-377): Dört mektup, beş fotoğraf arkası şiir ve iki de mektup şiirine yer verilmiştir.

Mizâhi, Hisseli Küçük Halk Hikâyeleri (s. 379-386): 28 örneğin verildiği bu bölümdeki bazı metinler başka bölgelerde de bilinenlerdir. İçlerinde fıkra, masal, tekerleme türünün örneklerinin yanında farklı kahramanlara bağlı olanlar da vardır: Karadenizli Hoca, Hz. Süleyman.

Konya'da İsimler, Unvanlar (s. 397-400): Farklı şekilde söylenen erkek ve kadın adlarının listeleri verilmiştir. Ayrıca aile unvanları ile 'lağap'lar da eklenmiştir. Konya güvercinleri ile rüzgâr adları da burada yer almaktadır. Erkek adlarında görülen iki önemli eksiği biz tamamlayıverelim; *Löymen - Numan, Nörü - Nuri* (ö ve ü'ler uzun söylenecektir.)

Konya Evleri (s. 401-411): *Evler; bölümleri, süsleri, eşyaları, bayramları, vb.* konularıyla ele alınmıştır.

“Konya Ağzı” “Gonyalca” Sözlük (s. 413-435): 200 civarında kelimenin yer aldığı bir sözlüktür. İlgi çekici olan birkaç tanesi anlamlarını vermeden sıralıyorum: ağırşak, alamaş, çaraş, elçek, epelek, gelberi, güneyik, harım, lalin, pušta, senit, şapşak, villi, vb.

Konya Ağzı Bilgiği (s. 437-465). Adnan Özkafa'nın kitabından 'Bayram' başlıklı bölüm ile Saim Sakaoğlu, Ali Işık ve Mehmet Önder'in Konya ağzı ile ilgili yazıları alınmıştır.

Buradan sonraki bölümler belli başlı başlıklar altında toplanmadan sıralanmıştır. Koyun, folklor yayıncılığı, Konya kadını, Konya halk kültüründe hayvan motifi, vb. (s. 467-595).

Konya Folkloru Bilgiği (s. 597-672). Celaledin Kışmır, Mehmet Önder, Mehdi Halıcı ve Seyit Küçükbezirci'nin değişik dönemlerde yayımlanmış bibliyografyalarına yer verilmiştir.

Eser, farklı bir başlık altında yazar/derlemeci kardeşimizin hayat hikâyesi ile sona ermektedir: *Satır Başları ile Seyit Küçükbezirci'nin Biyografisi* (s. 673-678). Bunca derleme ve makaleye imzasını atan Seyit Bey'in bu başlık altında verilen alt başlıkları ile tanıtmanın uygun olacağı görüşündeyim. Sunum sayfasında yer alıp da İçindekiler'de bulunmayan *Konya Folklor Bibliyografyala-*

rı başlığı altında dört kaynak yer almaktadır.

Konya'nın Fikir, Sanat, Tarih, Kültür Hazineslerinden biri: Konya Halkevi Yayın Organı 'Konya Dergisi' Folklor Bibliyografyası (s. 622-632),

Türk Folklor Araştırmaları Dergisi, Konya Folklor Bibliyografyası (s. 633-656),

Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Türkü, Mâni, Ninni, Tekerleme Bibliyografyası (s. 657-659),

Folklor Postası Dergisi Konya Folkloru Bibliyografyası (s. 659-662).

Bu arada bir de ek bibliyografyaya yer verilmiştir: Mehmet Önder'in *Konya Folkloru Bibliyografyası* (s. 663-672).

Kitabın son bölümü, Satır Başları ile Seyit Küçükbezirci'nin Biyografisi ile sona ermektedir (s. 673-678).

Eserde dikkatimizi çeken bir noktayı da hatırlatmak isteriz. İçindekiler'in hazırlanmasına biraz daha özen gösterilse daha iyi olacaktı.

Küçükbezirci'yi merak edenler bu kitabı mutlaka karıştırmalıdır, öyle geliş güzel değil, karış karış, sayfa sayfa, satır satır karıştırmalıdır, takıldıkları yerleri de sindire sindire okumalıdır. Dileğimiz odur ki konunun sahibi olanlar bu kitabın hakkını verebilmeleridir.

Sayın Küçükbezirci'nin önceki bir kitabı için yazdığımız tanıtma için bk. "Dost Küçükbezirci'den Dost Kitap: Konya Halkbilimi", *Merhaba/Akademik Sayfalar*, 6 (11), 29 Mart 2006, 112-113.

MAYIS AYINDA KAYBETTİĞİMİZ KONYALI DEĞERLER -2-



Ali IŞIK

08 Mayıs:

Teoman Karahun

(1933-2008)

Şair, gazeteci. Akşehir'de doğdu. Orta ve lise öğrenimini Mersin'de yaptı. Hukuk tahsili için Ankara'ya gitti (1953).



1954 yılında *Son Havadis* gazetesinde düzeltmen olarak gazeteciliğe başladı. Daha sonra sırası ile *Yeni İstanbul*, *Ulus*, *Hakimiyet*, *Yeni Sabah* ve *Tercüman* gazetelerinin Ankara bürolarında çalıştı. *Ulus* gazetesinin istihbarat şefliğini yaptı. Bilahare TRT'ye geçti (1970).

1977'de TRT Haber Dairesi Başkanlığına getirildi. 12 Eylül 1980'den sonra emekli oldu. Emeklilik yıllarında çeşitli gazete ve dergilerde çalıştı. 2000 yılında CHP genel başkan danışmanlığına getirildi.

Bir müddet sonra ayrılıp İstanbul'da gazeteciliğe döndü. Öğrenciliği sırasında şiire başlayan Karahun, *Varlık* dergisinin düzenlediği yarışmayı kazandı. *Acı Su* (1956) adında bir şiir kitabı vardır. Teoman Karahun, 8 Mayıs 2008 tarihinde Ankara'da vefat etti. Karşıyaka Mezarlığı'nda metfundur.

11 Mayıs:

Bergamalı

Hacı Hasan Efendi

(1867-1940)

Müderris, müsevvit. Bergama'nın Tekeli köyünde doğdu. Tekeli aşiretine mensuptur.



İlk tahsilini Bergama'da yapan Hasan Efendi hıfzını da burada tamamladı.1886 yılında Konya'ya geldi. Sonradan kayınpederi de olan Hacı Halil Efendi ile Aladağlı Ahmet Efendi'nin derslerine devam ederek icazet aldı. Bu arada hafızlığını yenileyerek kayınpederinden kıraat dersleri de tahsil etti.

Dört mezhep fıkhında ve kelimada ihtisas sahibi idi. Asrın en der yetişen fıkıh âlimlerinden sayılırdı. Bu sebeple 1917 yılında Sarı Müsevvit Mehmet Efendi'nin vefatı üzerine Konya Müsevvitliğine tayin edildi. Küçük Nuriye (Kurdoğlu) Medresesinde de müderris olarak pek çok talebe yetiştirip icazet verdi. Kapı Camii'nin önemli imamlarından Hacı Haydar Efendi de Hasan Efendi'nin yetiştirdiği talebelerdendir.

Müsevvitlik ve müderrislik görevleri uhdesinde kalmak üze-

re, Darülhilafe Medresesinin fıkıh ve Kur'an-ı Kerim hocalığına atandı. Bu görevi medreseler kapanıncaya kadar devam etti.

1930 yılında Konya Müsev- vitliğinin kaldırılması üzerine Aksaray Müftülüğüne tayin edil- diyse de bu görevi kabul etmeye- rek istifa etti.

11 Mayıs 1940'ta vefat eden Hasan Efendi, Musalla Mezarlı- ğı'nda toprağa verildi.

Faiz Bilge (1958-2007)

Ahşap sa- natkârı. Kon- ya'da doğdu. Babası Ömer Efendi, annesi Emine Ha- nım'dır. Konya Endüstri Mes- lek Lisesini bi- tirdikten sonra yüksek öğrenim için Almanya'ya gitti.



1987 yılında aldığı iletişim mühendisliği diplomasıyla mem- leketine döndü. Üç yıl Konya Te- lekom Müdürlüğünde çalıştı. Ba- basından öğrendiği ahşap oyma sanatında üst düzeyde eserler verdi. Konya Etnografya Müze- si'nde sergilenen çok katlı Kur'an rahlesinden çalışarak bu rahle- nin seri üretim tekniğini geliştir- di. Pakistan Devlet Başkanı Ziya- ül-Hak'ın 31 Ağustos 1983 tari- hinde yaptığı Konya ziyaretinde, bu rahlelerinden biri, babası ah- şap sanatçısı Ömer Bilge tarafın- dan merhum başkana takdim edildi. Sanatıyla ülkemizi Fran- sa'da da temsil eden sanatçı, en verimli çağında, 11 Mayıs 2007 tarihinde Konya'da vefat etti. Üç- ler Mezarlığı'nda metfundur.

12 Mayıs:

Adnan Ertanık (1927-2010)

Türkiye'nin ilk serbest ve- teriner hekimi, kurucu meclis üyesi. Konya'da doğdu. İlkokul, ortaokul ve li- seyi Konya'da o k u d u k t a n



sonra 1946'da girdiği Ankara Üniversitesi Vete- riner Fakültesini 1951 yılında bi- rincilikle bitirerek teğmen vete- riner hekim oldu. 1952 Ağusto- sunda askerî veteriner hekim olarak göreve başladı. 1954 yılın- da sağlık sebeplerinden dolayı kendi isteğiyle askeriyeden ayrıl- dı. 23 Haziran 1954 tarihinde muayenehane ruhsatını alarak Türkiye'nin ilk serbest veteriner hekim kliniğini açtı. 1957 yılında getirildiği Eczacıbaşı'nın bölge müdürlüğü görevini 1977'ye ka- dar bu görevi sürdürdü. Halk ta- rafından sevilen Ertanık, 1960 Darbesi sonucu oluşturulan TBMM Kurucu Meclisi üyeliğine seçildi. Konya Veteriner Hekim- leri Odası'nın kuruluşunda, ilk kayıt yaptıran üye oldu (20 Ma- yıs 1954). Ertanık, bu odanın 1954-1956 yıllarında sekreterli- ğini; 1963-1964, 1974-1975 ve 1987-1988 yıllarında da üç dö- nem başkanlığını yürüttü. Erta- nık, oda görevlerinin yanı sıra Türk Veteriner Hekimler Derne- ği Yönetim Kurulu Üyeliği, Çiftçi Birliği Başkanlığı, Türkiye Çiftçi Birlikleri Federasyonu Yönetim Kurulu Üyeliği, Türkiye Kızılay Cemiyeti Konya Şubesi Başkanlı- ğı, Türk Hava Kurumu Yönetim Kurulu Üyeliği, Belediye Meclis Üyeliği ve Konya Belediye Baş-

kan Vekilliği (1974-1975) de yaptı. Otuz yedi yıl boyunca gerek il gerekse yurt düzeyinde veteriner hekimlik mesleğinin gelişmesinde büyük hizmetleri olan Ertanık, 12 Mayıs 2010 tarihinde İstanbul da vefat etti ve 13 Mayıs'ta Karacaahmet Mezarlığı'nda toprağa verildi.

16 Mayıs:

Memduh Yavuz Süslü

(1901-1962)

Eğitimci, yazar. Konya'nın Durak Fakih Mahallesi'nde doğdu. Attar Yusuf Ziya Efendi'nin oğlu, emekli süvari albayı merhum Sait



Süslü'nün kardeşidir. Konya'nın tanınmış ailelerinden Süslü Hasan Ağalar'a mensuptu. İlk tahsilini, Selçuk Es'e göre Nakipoğlu Sıbyan Mektebinde, Mehmet Önder'e göre ise Altunçeşme Okulunda; orta tahsilini de Konya Askerî Rüştiyesinde yaptı. 1331/1915'te girdiği Konya Darülhilafe Medresesinden 1337/1921 yılında icazet aldı. Konya'nın meşhur hattatlarından Başaralızade Hasan Feyzi Efendi (1873-1946)'den hat dersleri aldı. Öğretmenlik yaptığı yerlerde yazdığı pek çok hat levhasını mescit ve camilere hediye etti. 1921 senesinde öğretmenlik mesleğine intisap edip; Yeniceoba, Ilgın, Kadınhanı ve Koçhisar'da görev yaptıktan sonra 1936 yılında Konya merkezine getirildi. Konya merkezinde çeşitli okullarda çalıştıktan sonra

1962 yılında, ölümünden birkaç ay önce, emekliye ayrıldı. Eğitimi esnasında güçlü hitabeti ve edebiyata vukufiyeti ile kendini gösteren Süslü, görev yaptığı yerlerin tarihi ve folkloru üzerine araştırmalar yaptı. Bu araştırmalarını makale ve dizi yazı olarak *Babalık* gazetesıyla Konya Halkevinin *Konya* dergisi başta olmak üzere Konya'da çıkan gazete ve dergilerde yayımladı. Memduh Yavuz Süslü; Veli Sabri Uyar, Muzafer Erdoğan, M. Mesut Koman, İbrahim Hakkı Konyalı ve diğer akranları gibi, Osmanlı'nın son döneminde yetişmiş; Arapça, Farsça ve Fransızca bilen, sanat zevkine sahip, ürünlerini Cumhuriyet Döneminde veren köprü nesildir. Pek çok makalenin yanında *Eşrefoğulları Tarihi (Beyşehir Kılavuzu)* (Konya 1934), *Şerefli Koçhisar'da Tetkiklerim* (Konya 1937), *Ermenekli Hasan Rüştü Hayatı ve Eserleri* (Konya 1937), *Dumlupınar'da Mehmetçiğin Son Sözü*, *Divan Şiirinden Seçmeler* adlı kitaplara imza attı. Sosyal hayatta da aktif görevler üstlenen Süslü, uzun yıllar fahri olarak Kızılay ve Çocuk Esirgeme Kurumu Konya Şubesi yönetimi, Konya Halkevi Kurslar Komitesi Başkanlığı ve Müze Kolunda faydalı hizmetlerde bulundu. Tutulduğu hastalıktan kurtulamayan Memduh Yavuz Süslü, 16 Mayıs 1962 tarihinde vefat etti ve Üçler Mezarlığı'ndaki aile kabristanına defnedildi.

Mehmet Ziya Ceran

(1922-1993)

Ressam, müzeci. 1922 yılında Konya'da doğdu. Anne tarafı Silileli olan Ziya Ceran'ın baba tarafı yıllar önce Arabistan'ın Ceran ka-

sabasından Konya'ya yerleşmiştir. İlk ve ortaöğrenimini Konya'da yaptıktan sonra İstanbul Güzel Sanatlar Akademisinden mezun oldu. Askerliğini yedek subay olarak yapan Ziya Ceran, Konya Askerî Ortaokul ve İmam Hatip Okulunda resim ve sanat tarihi öğretmenliği yaptı. Müzeler, o dönem Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olduğundan Mevlâna Müzesi'nde asistanlık, Akşehir Müzesi'nde kurucu müdürlük yapan Ceran, Ankara Etnografya Müzesi müdür yardımcılığından emekli oldu. Ziya Ceran, 1954 yılında Mevlâna ailesinin Konya surları dışında Selçuklu Sultanı Alâeddin Keykubat tarafından karşılanması, Hz. Mevlâna'nın ölümünden sonra mezarının üzerine türbe yapılması, derviş hücrelerinde dervişlerin yaşantıları tablolarını ve Hz. Mevlâna'nın portresini yağlı boya tekniğinde yaparak bu eserleri Müze Müdürlüğüne hediye etti. Ziya Ceran'ın *Allah ve İnanç, Cenab-ı Hazret-i Muhyiddin Hakkında, Konya'da Son Nakşi Halifeleri ve Anılar, Tarikatların Doğuşu, Manevi Emanetler* isimli kitaplarıyla dinî konularda yayımlanmış makale ve sohbetleri bulunmaktadır. 16 Mayıs 1993 tarihinde vefat eden Ceran, Hacıfettah Mezarlığında metfundur.

19 Mayıs:

M. Reyhan Gökmenoğlu

(1910-1969)

Konya milletvekili. Beyşehir'e bağlı Çay köyünde doğdu. Babası Raşit Efendi, annesi Şerife Hanım'dır. Konya Lisesinin ardından Ankara Hukuk Fakültesini bitirdi (1931). 1929'da Maliye Bakanlığı Varidat Genel Müdürlüğü kâtipli-

ği ile devlet hizmetine başladı. Kasım 1931'de III. sınıf mümeyyizliğe yükseldi. Mart 1932'de Gürün'e atandı. Kasım 1933'te Zara, Ağustos 1937'de Geyve, Haziran 1938'de Seydişehir Cumhuriyet Savcılığına tayin edildi. Kasım 1942'de Ankara Sulh Hâkimliğine getirildi. Aralık 1945'te Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Başyardımcılığına ve I. Şube Müdürlüğüne getirildi. Haziran 1951'de I. Sınıf Adalet Müfettişliğine yükseldi. Mayıs 1954'te X. Dönem seçimlerinde Demokrat Parti listesinden Konya milletvekili seçildi. Adalet ve Meclis Hesaplarını İnceleme komisyonlarında çalıştı. XI. Dönemde de Konya'dan milletvekili seçilen Gökmenoğlu, bu dönemde TBMM İdare Amirliğinde bulundu. 1960 İhtilali sonrası Yassıada Yüksek Adalet Divanı'nca, Anayasa'yı çiğneme suçlamasıyla dört yıl iki ay ağır hapis cezası aldı. 1958 Temmuzu itibariyle emekliliğe hak kazanan M. Reyhan Gökmenoğlu, Parlamento sonrasında serbest avukatlık yaptı. Gökmenoğlu, 19 Mayıs 1969'da öldü ve Beyşehir Dalyan Mezarlığı'na defnedildi.

Mehmet Naci Bolay

(1942-2001)

Akademisyen. Muallim Mustafa Bolay'ın küçük oğludur. Ermenek'in Dindebol (Katranlı) köyünde doğdu. İlk tahsiline Taşkent'in Bolay köyünde başladı. Ailesinin Konya'ya göçü sebebiyle İsmet Paşa İlkokulunu bitirdi. 1954 yılında Sanat Okuluna başlayan Bo-



lay, bu okulu ikinci sınıf ta bırakarak İmam-Hatip Okuluna başladı. 1962 yılında mezun oldu. Yüksek tahsilini Konya Yüksek İslam Enstitüsünde yaptı. 1966-71 yılları arasında Konya Kız Öğretmen Okulunda öğretmenlik ve idarecilik yaptı. Bu sırada mezun olduğu İslam Enstitüsünde mantık derslerini verdi. 1970 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından bir yıl süre ile Bağdat'a gönderildi. Orada Arapçasını geliştirdi. 1971-72 yıllarında askerlik vazifesini ifa etti. Askerlik sonrası İstanbul Bayrampaşa Ortaokuluna tayin edildi. Ağabeyi Süleyman Hayri'nin telkini ile, Nisan 1973'te açılan asistanlık imtihanına girerek 17 Ağustos 1973 tarihinde Atatürk Üniversitesi İslamî İlimler Fakültesinde felsefe ve mantık asistanı olarak göreve başladı. 3 Eylül 1976'da Prof. Dr. Necati Öner nezaretinde hazırladığı "Farabi ve İbni Sina'da Kavram Anlayışı" adlı teziyle doktor oldu. Bu arada Fransızca Bölümü'ne devam ederek lisans diploması aldı. 1979 yılında çalışmalar yapmak üzere yine bir yıl süre ile üniversitesi tarafından Paris'e gönderildi. 27 Kasım 1981'de "İbni Sina Mantığı'nda Önermeler" adlı çalışmasıyla doçent, 15 Mart 1989'da "İbni Sina" adlı eseriyle de profesör oldu. Kendi fakültesinde mantık, felsefe tarihi, İslam felsefesi, din felsefesi, sistematik felsefe; Edebiyat Fakültesinde felsefe tarihi derslerini okuttu. Bir dönem Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü başkanlığı yaptı. 1992 yılında Gazi Üniversitesi Felsefe Bölümünü kurmak üzere vazifesini Ankara'ya nakletti. Bilahare Gazi Üniversitesine bağlı Çorum İlahiyat Fakültesi Dekanlığı yaptı. Alzhei-

mer hastalığına tutuldu. 1998 yılında rahatsızlığı sebebiyle emekli oldu. 19 Mayıs 2001 tarihinde Ankara'da vefat eden Bolay, Konya'da Musalla Mezarlığı'nda metfundur.

21 Mayıs:

Ahmet İzzet Erdal

(1887-1961)

Konya milletvekili. Konya'da doğdu. Babası Ahmet Bey, annesi Rahime Hanım'dır. İstanbul Hukuk Mektebinin Ticaret, Maliye, Bankacılık ve Hukuk Şubesi'ni bitirdikten sonra Ovacık Bidayet Mahkemesi Müddei-i Umumiliğine atandı. Bilahare atandığı Palu Bidayet Mahkemesi Reisliği sonrası bir ara serbest ticaretle iştigal etti. Konya Millî İktisat Bankası Müdürlüğüne getirilen Erdal, Konya Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, Vilayet İdare Heyeti, Vilayet Meclis-i Umumi ve Encümen üyeliklerinde bulundu. VI. Dönemde Konya milletvekili seçildi. Ahmet İzzet Erdal, 21 Mayıs 1961 tarihinde vefat etti. Musalla Mezarlığı'nda metfundur.

Mustafa Bayram

(1919-2011)

Akademisyen. Taşkent'te doğdu. İlk ve orta öğrenimlerini Konya'da yaptıktan sonra 1938 yılında Millî Eğitim Bakanlığı hesabına elektrik mühendisliği öğrenimi için Almanya'ya gönderildi. 1943 yılında Stuttgart Yüksek Mühendis Mektebini bi-



tirdi. İki yıl kadar sanayi tesislerinde ve üniversitede çalıştıktan sonra, 1945 yılında İsviçre’de Zürih Federal Teknik Üniversitesinde doktora çalışmalarına başladı. Mart 1947’de doktorasını bitirip, altı ay kadar da Lausanne’da bir fabrikada çalıştıktan sonra 1947 yılı sonunda Türkiye’ye döndü. 1948’de İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Elektrik Fakültesinde Elektrik Makineleri ve Tesisleri Kürsüsü’ne asistan olarak tayin edildi. 1948-1950 yıllarında hazırladığı tezle 1950’de doçent oldu. 1951-1952 yıllarında ifa ettiği askerlik görevi sonrası tekrar İTÜ’de görev aldı. 1957 yılında profesör olan Bayram, 1959-1962 yılları arasında fakültesinin dekanlığını yaptı. 1964 yılında Elektrik Tesisleri Kürsüsü’nün yönetimi ile görevlendirildi. 1955-1970 tarihlerinde İTÜ Teknik Okulunda santraller ve şebekeler dersi hocalığı yaptı. 1969 yılında üstlendiği Uluslararası

Teknik Stajyer Öğrenci Değişimi Birliği (IAESTE) Türkiye Komitesi Başkanlığı görevini 1979 yılına kadar sürdürdü. Mustafa Bayram, 1986 yılında yaş haddinden dolayı emekliye ayrıldıysa da, 1994 yılı sonuna kadar aynı fakültede sözleşmeli olarak çalıştı. Bu arada 1987 yılı başında Millî Saraylar Danışmanlığı görevine getirildi. Almanca ve Fransızca bilen Mustafa Bayram’ın yirmi beş adet tercüme, altmış adet telif makalesi, sekizi tercüme yirmi altı mesleki kitabı, Elektrik Fakültesince yayımlandı. 1954 yılında İTÜ’den beş arkadaşı ile birlikte çıkardıkları ve sürdürülmesi için son yirmi yılında büyük fedakârlıkla neredeyse tek başına üstlendiği *Elektroteknik Mecmuası*’nın otuz dört yıl süren yayımı da, onun emekliliği ile birlikte sona erdi. 20 Mayıs 2011’de İstanbul’da vefat eden Bayram 23 Mayıs’ta Kilyos Mezarlığı’na defnedildi.

Lâl Ümid

Kelâl-i dilsin,
Gönül dilediği helali sevsin...
Gâmı deryasın,
Bulutlar misali didelerim toprağına yağsın...
Aşk-ı ambersin,
Mis kokulu baharım vuslatında uyansın...
Kurşunî yarasın,
Allar, morlar, yârlar gülizârına ağlasın...
Terk-i diyarsın,
Acem kuşların kanadından selam alıp selam salsın...

Süheyla Önal